

Ковтун Д.О., бакалавр
Київський національний
університет технологій та дизайну
Воронкова Т.Є., проф.
Київський національний
університет технологій та дизайну

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА НОВІ НАПРЯМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Термін «сталий розвиток» був запропонований Міжнародною комісією з навколишнього середовища та розвитку у 1987 р. Під сталим розуміють такий розвиток, який задовольняє потреби теперішнього часу, але не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. Прагнення до забезпечення сталого розвитку регіону висуває цілий комплекс вимог до існуючого стану навколишнього середовища і вирішення проблеми взаємодії природи і суспільства.

На сьогодні сталий розвиток характеризується як нова соціально-економічна парадигма й для України. У теперішній час реалізується цикл міжнародних програм із впровадження сталого туризму.

Україна, для якої міжнародний туризм є досить молодою галуззю, що знаходиться на етапі становлення, все активніше залучається до світового ринку туристичних послуг. Україна має реальні можливості та умови для нарощення свого потенціалу, завдяки наявності в країні унікальних природно-рекреаційних ресурсів, історико-культурних пам'яток, зон різноманітних форм відпочинку.

Перехід на модель сталого туризму потребує структурного пристосування національної економічної системи, ефективного використання наявних ресурсів та активного застосування інструментів державного регулювання розвитку туристичної галузі [1].

В Україні проблема забезпечення сталого розвитку обговорюється досить давно. З 1992 року створено значний науковий дохід, який заклав основу новим орієнтирам розвитку країни на засадах постіндустріальної економіки.

В 1998 р. при Кабінеті Міністрів України відповідною постановою була створена Національна комісія сталого розвитку України, а до її складу увійшли відомі вчені. На сьогодні за участю вчених розроблена ідея забезпечення сталого розвитку України, що схвалена Верховною Радою України. Наукові основи національної стратегії переходу України на принципи забезпечення сталого розвитку ґрунтуються на характерних для держави геополітичних, географічних, демографічних, соціально-економічних та екологічних особливостях. Для розвитку туристичної індустрії України на засадах сталого туризму також виникла потреба розроблення нових інноваційних підходів [2].

У цьому зв'язку відносно новим науково-практичним напрямом сталого розвитку туризму виступає логістика туризму, у тому числі міжнародного. Логістика туризму передбачає вивчення потоків туристів, які прибувають в місця розташування туристичних об'єктів. Такі туристичні потоки різняться за складом туристів, їх прихильностями, дестинаціями (тобто обраними маршрутами), фінансовими ресурсами. Туристичні потоки пропонуються вимірювати рядом показників: потужність туристичних потоків, який визначається кількістю туристів за визначений період часу; ритмічність туристичного потоку обумовлюється регулярністю їх здійснення; щільність туристичного потоку розраховується шляхом визначення кількості туристів на один квадратний метр рекреаційної площі за певний період часу, що обумовлюється захистом навколишнього середовища [3].

Втілення в життя логістичного підходу до сталого розвитку туристичного бізнесу в країні та окремих її регіонах є дуже складним без державного сприяння, в силу того, що формування або реконструкція матеріальної бази туристичних об'єктів не можуть бути виконані власними силами туристичних фірм, навіть з високим виробничим потенціалом.

Разом з тим існують досить позитивні приклади застосування логістичного підходу до сталого розвитку туризму в різних регіонах України. До них можна віднести місто Бердичів Житомирської області, де розміщена

велика кількість історичних туристичних об'єктів, які розцінюються в якості «коштовного діаманта європейської цивілізації з архітектурними пам'ятками, де суміщена українська, польська, єврейська, французька, італійська культури [4]. Натомість потенціал матеріальної бази туризму та його інфраструктури неповною мірою відповідає великому туристично-рекреаційному потенціалу міста Бердичів, що гальмує як ефективний процес росту туризму, так і системний соціально-економічний розвиток всього регіону. Такий стан справ є типовим для багатьох туристичних регіонів, де розміщені унікальні історичні пам'ятки культури: це міста Кам'янець-Подільський, Умань, Чигирин, Глухів, Батурин, Галич, Київ, Львів та багато інших.

Враховуючи зазначене, можна констатувати, що розвиток індустрії туризму як в Україні в цілому, так і її окремих регіонах, має значні перспективи, зважаючи на їх величезний рекреаційно-туристичний та історико-культурний потенціал. Одним із інструментів раціонального використання та відновлення цього потенціалу є застосування в туристичній індустрії логістичних підходів. Цій меті значною мірою відповідає застосування нової концепції, яка має назву «PULL-підхід» і передбачає узгодження обсягів туристичних потоків із пропускнуою спроможністю туристичних об'єктів як в окремому регіоні, так і країни в цілому.

Література

1. Борушак М. Стратегія розвитку туристичних регіонів: автореф. дис... д.е.н.: 08.00.05 / М. Борушак. Львів: НАН України. Ін-т регіон. дослідж., 2008. 35 с.
2. Бабарицька В.К. Туристична діяльність кінця ХХ - початку ХХІ ст. і концепція сталого розвитку. *Україна: географічні проблеми сталого розвитку*. 2004. Т.3. С.103-104.
3. Смирнов І.Г. Логістична модель сталого розвитку туристичної галузі в Україні. *Вісник ДІТБ*. 2007. №11. С. 26-31.
4. Костриця М.М. шляхи вдосконалення туристичного комплексу Житомирщини. *Велика Волинь*: наук. зб т. 22, 2002, С. 331-335.